

Raport cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice în anul 2015

Analiza calității serviciilor de distribuție a energiei electrice, prestate de operatorii rețelilor de distribuție a energiei electrice s-a efectuat în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 406 din 25.02.2011 (în continuare **Regulament**) în baza informației prezentate de operatori conform anexelor la Regulament.

Analiza calității serviciilor de distribuție a energiei electrice s-a efectuat ținând cont de trei aspecte de bază:

- continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor;
- soluționarea solicitărilor legate de calitatea energiei electrice;
- calitatea relațiilor între operatorii rețelilor de distribuție/furnizori și consumatorii de energie electrică.

I. Calitatea serviciilor de distribuție a energiei electrice

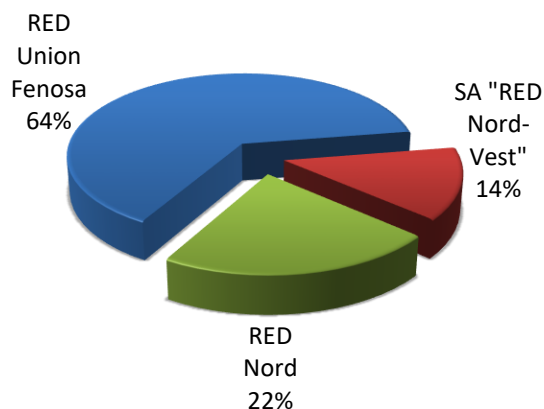
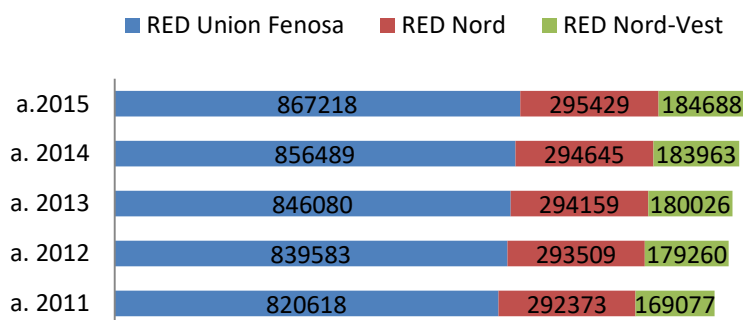
1.1 Continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor

Pentru analiza continuității, conform Regulamentului, se utilizează indicatorii generali de continuitate (SAIDI, SAIFI, CAIDI), care reflectă situația în general pe întreprindere referitor la întreruperile neprogramate (avariate) și indicatorii garantați, care vizează fiecare consumator final în parte.

Indicatorii de continuitate, monitorizați conform prevederilor Regulamentului, se calculează în funcție de durata întreruperilor, numărul de consumatori afectați de o întrerupere, și numărul total de consumatori deserviți de un operator al rețelei de distribuție. Astfel, pe parcursul anului 2015, cei trei operatori ai rețelilor de distribuție, ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., „RED-Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. au deservit un număr total de **1 347 335** consumatori de energie electrică (locuri de consum). Comparativ cu anul 2014, numărul de consumatori a crescut cu 12 238.

Din totalul consumatorilor de energie electrică, 64% sunt deserviți de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., 22% - „RED Nord” S.A. și 14% - „RED Nord-Vest” S.A.

Numarul de consumatori de energie electrică în anii 2011-2015

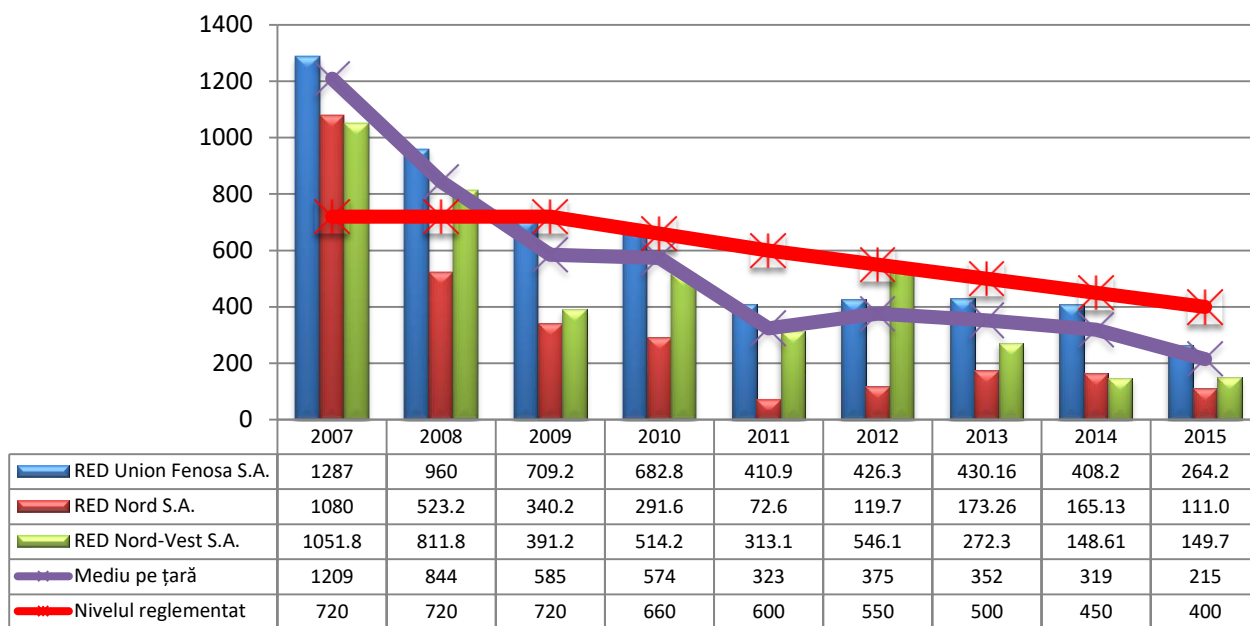

1.1.1 Indicatorii generali de continuitate

Pentru anul 2015 conform Regulamentului a fost stabilită o valoare admisibilă a indicatorului SAIDI = 400 minute.

Analizând situația în dinamică, pentru perioada 2007-2015 (Diagrama 1.1), constatăm că pe parcursul ultimilor ani, cele mai mici valori ale indicatorilor de continuitate SAIDI au fost înregistrate de „RED Nord” S.A. În 2015 „RED Nord” S.A. a înregistrat valoarea de 111 minute.

Diagrama 1.1 Evoluția indicatorului SAIDI, min (2007-2015)

Comparativ cu anii precedenți, operatorul „RED Union Fenosa” S.A. a înregistrat o diminuare esențială a valori SAIDI - le la 408 minute în 2014 la 266 minute în 2015. Valoarea atinsă de „RED Union Fenosa” S.A. este aproape de valoarea prognozată de ANRE după analiza datelor pentru 8 luni 2015 - 255 minute. Nivelul mediu al indicatorului SAIDI pe țară în 2015 a fost de 215 minute.

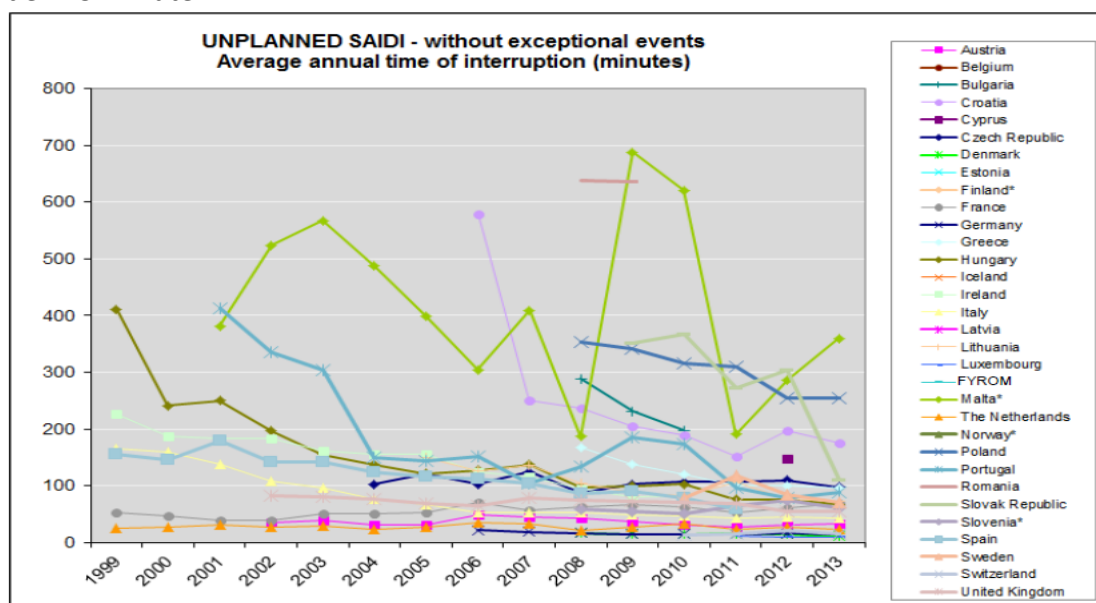

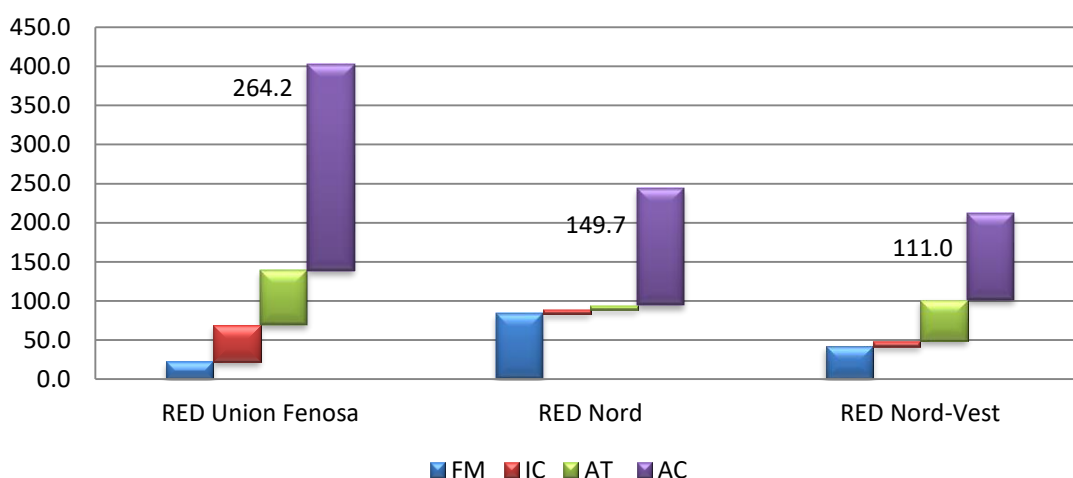
Figura 1. Nivelul indicatorului SAIDI, înregistrat în țările UE în perioada 1999-2013.

Sursa: http://www.ceer.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_PUBLICATIONS/CEER_PAPERS/Electricity/Tab4/C14-EQS-62-03_BMR-5-2_Continuity%20of%20Supply_20150127.pdf

De menționat că potrivit raportului Consiliului European al Reglementatorilor în Energetică (CEER) „CEER Benchmarking Report 5.2 on the Continuity of Electricity Supply”, publicat în februarie 2015, nivelul indicatorului SAIDI în diferite țări ale UE în ultimii ani variază de la 30 la 350 minute (figura 1). În anul 2013 cele mai mari valori ale SAIDI s-au înregistrat în Malta (circa 350 minute, Polonia – circa 260 minute și Croația – 180 minute). În acest context, indicatorii înregistrați în Moldova în anul 2015 sunt comparabili cu unele țări ale UE.

Așa cum prevede Regulamentul, Agenția are dreptul să penalizeze operatorii, prin reducerea tarifului de distribuție, doar în cazul în care se depășește valoarea anuală a SAIDI, calculată pentru AC (alte cauze), fiind excluse din calcule celelalte cauze (IC – defecte în instalațiile consumatorilor, AT – acțiunea terților, FM – forță majoră sau condiții meteorologice deosebite). Ponderea întreruperilor, care s-au produs din aceste cauze, în valoarea totală a SAIDI pe anul 2013, este reprezentată în Diagrama 1.2.

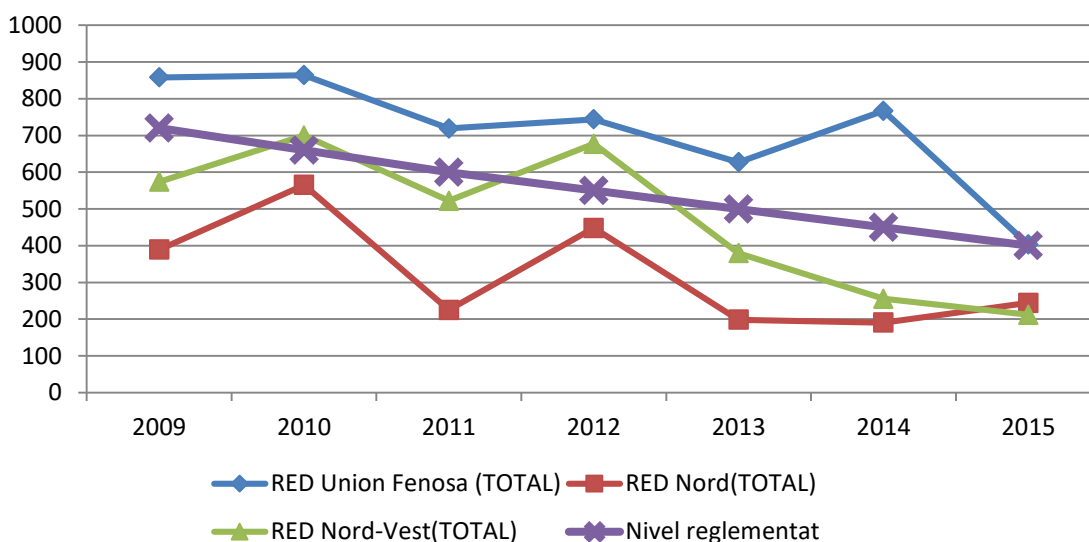
Diagrama 1.2 Valoarea indicatorului SAIDI în dependență de cauzele întreruperilor

Din diagramă se observă că ponderea întreruperilor, pentru care operatorii de rețea sunt scutiți de responsabilitate, constituie circa 35% la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., 39% la „RED Nord” S.A. și 48% la „RED Nord-Vest” S.A. Conform practicii din ultimul an, operatorii de rețea prezintă în adresa Agenției informații despre situațiile de forță majoră sau condiții meteorologice deosebite, și numai după ce solicitările respective sunt acceptate de ANRE, se face un recalcul al SAIDI, cu excluderea întreruperilor produse în așa-zisele „zile de sistem” (zile în care au avut loc intemperii sau situații de forță majoră). În ce privește celelalte cauze ale întreruperilor – nu există o procedură stabilită de justificare a acestor cauze și e dificil de verificat veridicitatea informației primare.

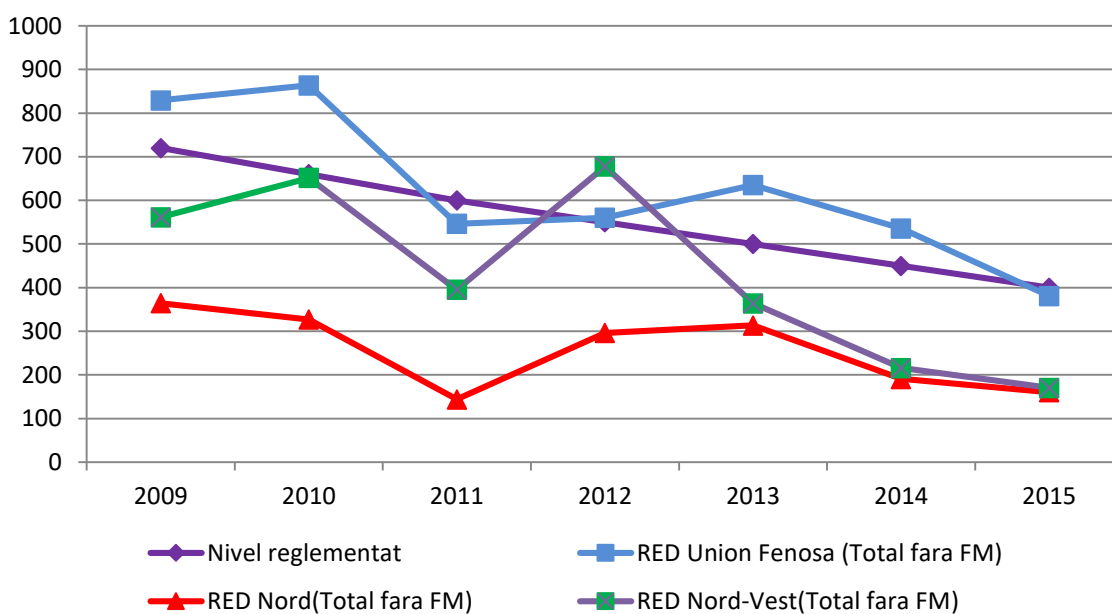
Luând în considerație recomandările experților europeni, cu care Agenția a colaborat în vederea elaborării unei noi viziuni referitor la calitatea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, este oportun de a revedea datele de calcul a indicatorilor de continuitate, fiind excluse din calcul doar întreruperile cauzate de condițiile meteorologice deosebite și situațiile de forță majoră, demonstrate și probate de operatorul de rețea. În același timp, ținând cont de prevederile Regulamentului referitor la obligațiile de plată a compensațiilor consumatorilor finali, în solicitările de recunoaștere a condițiilor meteo deosebite este oportun să fie indicate toate localitățile afectate de intemperii. Informația respectivă este importantă în contextul în care la ANRE parvin deseori plângeri ale consumatorilor cu privire la întreruperi produse în lipsa intemperiiilor, iar motivarea oferită de operatori este prezența unor condiții meteo nefavorabile.

Diagrama 1.3 Valoare totală a indicatorului SAIDI (fără excepții)

În completarea celor expuse anterior, în diagrama 1.3 este reprezentată evoluția indicatorului SAIDI, calculat pentru absolut toate întreruperile, fără excepții, în perioada 2009-2015, iar diagrama 1.4 reprezintă evoluția SAIDI cu excluderea doar a întreruperilor cauzate de intemperii.

Diagrama 1.4 Valoare totală a indicatorului SAIDI (cu excluderea FM)

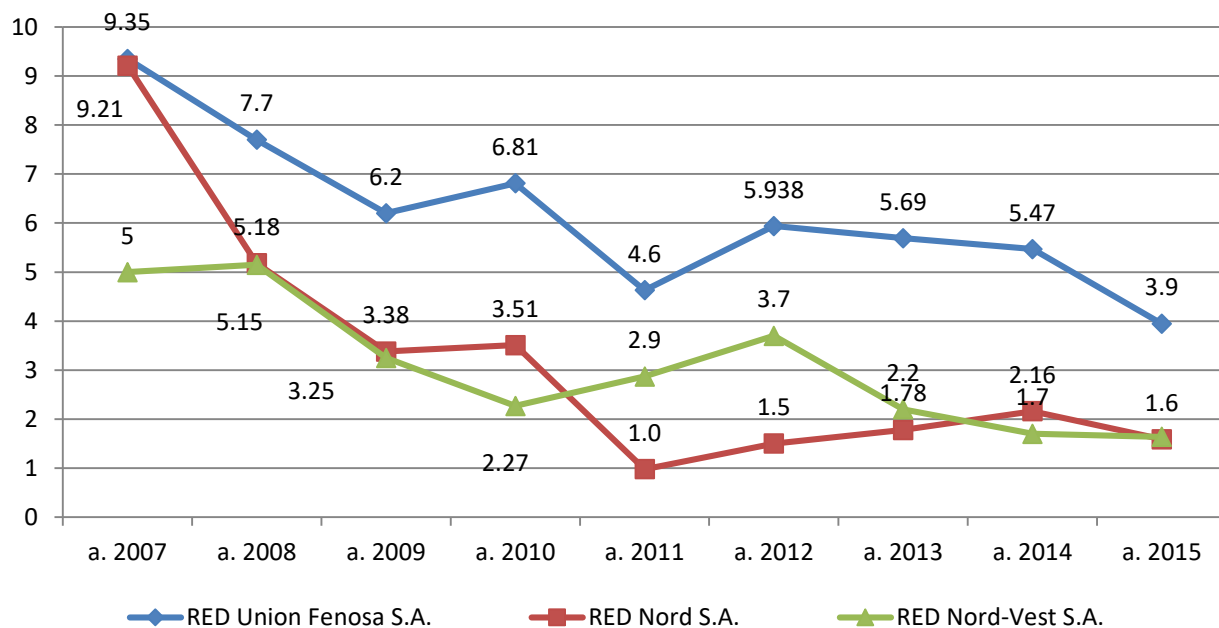
Analizând diagramele de mai sus se constată că în perioada 2009-2015 valoarea indicatorului a evoluat în același mod la toți operatorii (a crescut sau descrescut simultan). Cele mai mari devieri ale indicatorului se datorează evenimentelor neprevăzute, legate de intemperii, iar gradul de influență a unui eveniment separat asupra indicatorului anual este invers proporțional măririi rețelei (cu cât este mai mare rețeaua, și se deservesc mai mulți consumatori, cu atât influența unui eveniment de forță majoră asupra indicatorului anual este mai mică). În același timp, nivelul reglementat al indicatorului SAIDI poate fi atins de toți operatorii chiar și fără a exclude întreruperile produse din cauza defecțiunilor în instalațiile consumatorilor și acțiunea terților.

În concluzie, ținând cont de practica internațională, este oportun să se revadă modul de stabilire a nivelului reglementat al SAIDI, modificând corespunzător Regulamentul cu privire la

calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice. La operarea modificărilor este necesar să se țină cont și de informația statistică deja acumulată, iar obiectivele de viitor urmează a fi stabilite individual pentru fiecare operator.

În afara indicatorului SAIDI, operatorii rețelelor de distribuție raportează anual și valorile indicatorilor **SAIFI** – frecvența medie a întreruperilor în rețea. Evoluția acestui indicator în perioada 2007-2015 este prezentată în Digrama 1.5.

Diagrama 1.5 Evoluția indicatorului SAIFI în perioada 2007-2015

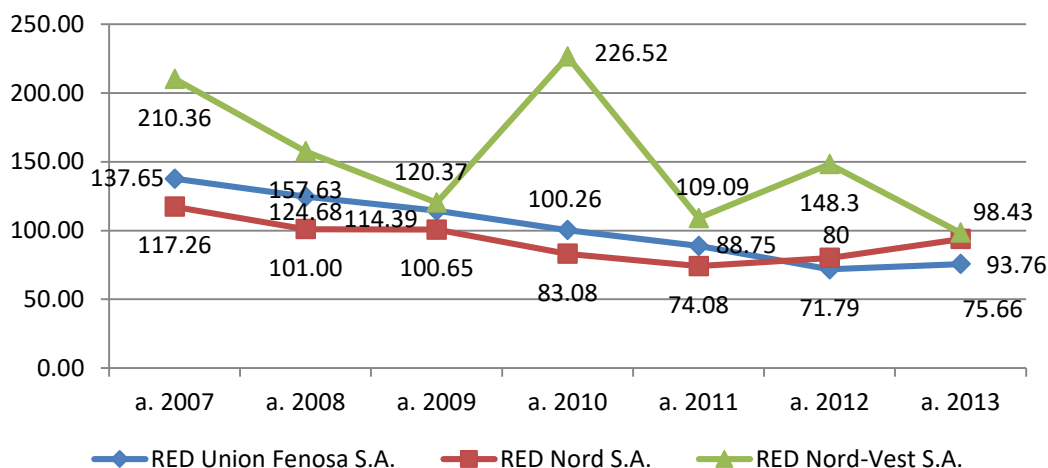

Din Diagrama 1.5 constatăm că în anul 2015 frecvența întreruperilor avariate a scăzut la „RED Union Fenosa” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A, și a rămas la același nivel la S.A. „RED Nord”.

Valoarea indicatorului SAIFI este influențat direct de starea rețelelor electrice – cu cit mai proaste sunt rețelele, cu atât mai multe întreruperi au loc și valoarea indicatorului SAIFI va fi mai mare. Îmbunătățirea stării rețelelor presupune investiții în reparații capitale și reconstrucția rețelelor, astfel valoarea indicatorului SAIFI poate fi influențată de operatorii de rețea prin ajustarea corespunzătoare a programelor investiționale.

De menționat că unele autorități de reglementare din țările europene utilizează indicatorul SAIFI în calitate de indicator reglementat. Se explică acțiunea respectivă prin faptul că valoarea SAIFI poate fi influențată numai prin intervenții menite să îmbunătățească starea rețelelor electrice, deci pentru a îmbunătăți SAIFI sunt necesare lucrări de mentenanță, investiții în reconstrucția și renovarea rețelelor. Indicatorul SAIDI poate fi influențat și prin diminuare timpilor de intervenție. Cu alte cuvinte, indicatorul SAIFI poate fi diminuat doar dacă ai o rețea bună, care nu se deconectează, pe când un SAIDI mai mic poate fi obținut chiar și pe o rețea proastă, dar având suficient personal și/sau posibilități tehnice de a lichida cât mai rapid avarierile.

Diagrama 1.6 Evolutia indicatorului CAIDI în perioada 2007-2013

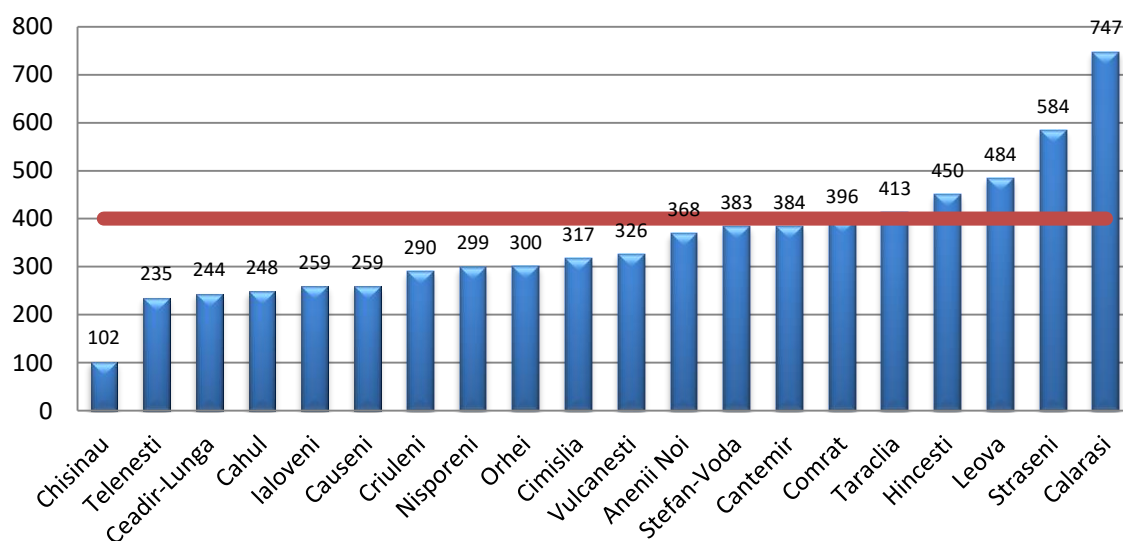
Drept confirmarea a celor enunțate servește Diagrama 1.6: cu toate că operatorul de rețea „RED Union Fenosa” înregistrează cea mai mică valoarea indicatorului CAIDI, care reprezintă timpul de lichidare a unei avarii, din punctul de vedere al unui consumator afectat, indicatorul SAIDI are o valoarea mai înaltă comparativ cu ceilalți 2 operatori.

Indicatorii de continuitate în raioanele republicii

În afară de situația în ansamblu pe întreprinderi, operatorii prezintă anual și informația referitor la indicatorii de continuitate înregistrați în raioanele deservite.

Informația generalizată pentru raioanele deservite de Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. este prezentată în diagrama 1.7 iar pentru cele deservite de „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. în diagrama 1.8.

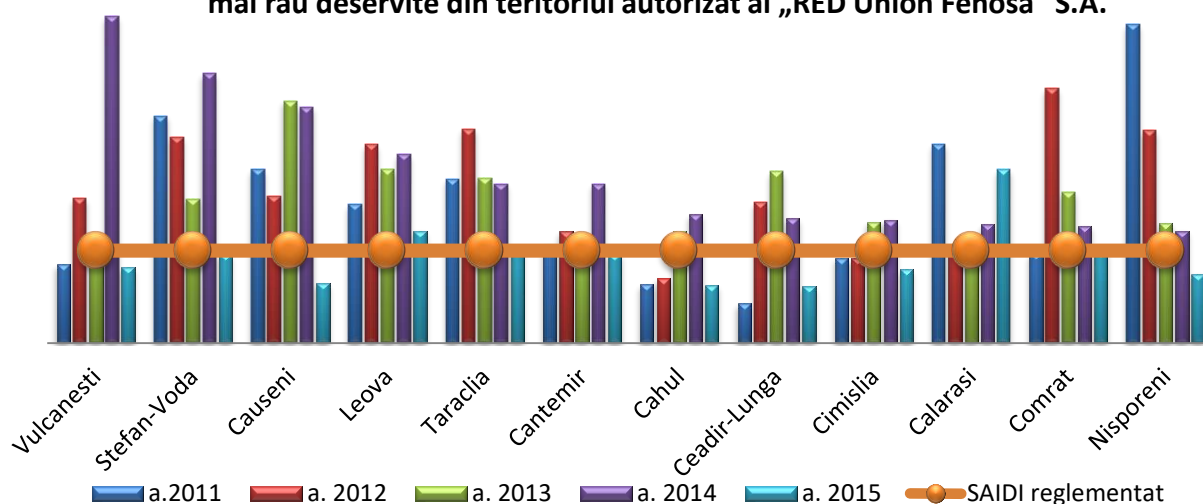
**Diagrama 1.7 "RED Union Fenosa"
valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite (2015)**

Din Diagramă 1.7 observăm că în anul 2015 valoarea admisă a SAIDI a fost depășită în 5 raioane: **Taracalia, Hîncești, Leova, Strășeni și Călărași.**

Se constată o ameliorare a situației comparativ cu anul 2014, când nivelul SAIDI a fost depășit pentru 12 raioane deservite de „RED Union Fenosa” S.A.

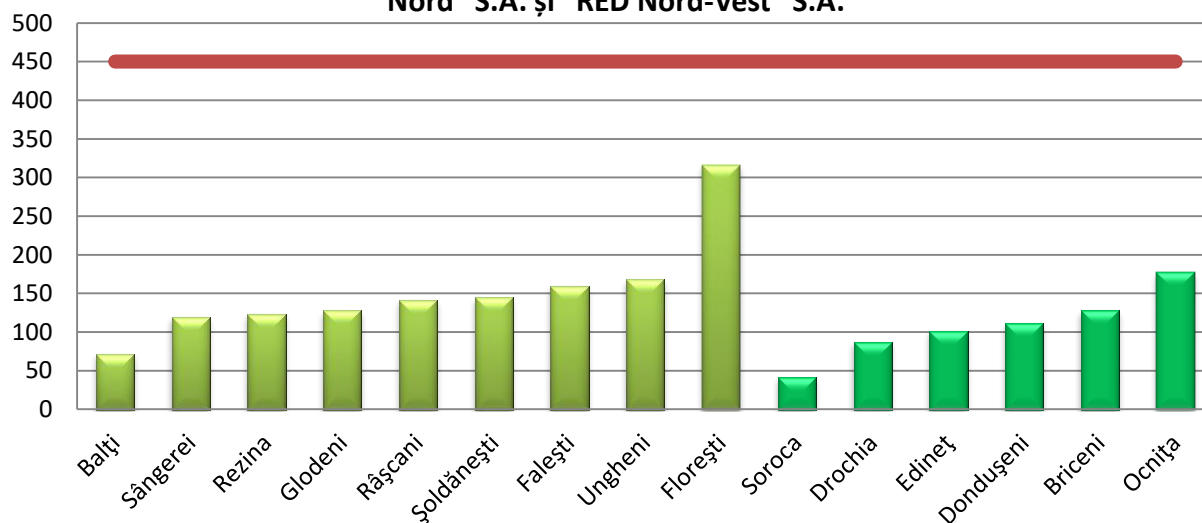
Diagrama 1.9 Monitorizarea indicatorilor de continuitate în raioanele cel mai rău deservite din teritoriul autorizat al „RED Union Fenosa” S.A.

Conform informației reprezentate în diagrama 1.9, situația s-a ameliorat în majoritatea raioanelor „problematică”, cu excepția r-lui Călărași. O îmbunătățire semnificativă a avut loc în raioanele Căușeni și Ștefan-Vodă. Această modificare pozitivă se explică parțial prin investițiile de circa 5,5 mln lei, efectuate de „RED Union Fenosa” S.A. suplimentar pentru reabilitarea liniilor electrice 10 kV. Un alt moment pozitiv este situația din r-l Nisporeni – din 2011 până în prezent situația s-a îmbunătățit continuu, iar din raionul cu cel mai mare valoare SAIDI r-l Nisporeni a devenit un sector cu o continuitate a serviciilor care se încadrează în limitele admisibile.

Pentru „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. situația arată în felul următor: (Diagrama 1.8)

Diagrama 1.10 Valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite de "RED Nord" S.A. și "RED Nord-Vest" S.A.

La „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. indicatorii de continuitate în raioanele deservite nu au depășit valoarea reglementată. Vedem că cel mai mult au fost afectați de întreruperile avariate consumatorii din raionul Florești.

1.1.2 Indicatorii garanți de continuitate în alimentarea cu energie electrică

În afară de indicatorii generali, pentru nerespectarea cărora Agenția poate aplica operatorilor rețelelor de distribuție penalități sub formă de reduceri de tarif, Regulamentul stabilește și indicatori garanți, care se aplică pentru fiecare consumator final în parte. De exemplu, Regulamentul stabilește durata admisibilă a unei întreruperi (programate sau neprogramate), numărul admis de întreruperi pe parcursul unui an, dar și durata anuală cumulată a întreruperilor. În cazul nerespectării acestor indicatori, consumatorii afectați au dreptul să solicite operatorului de distribuție plata unei compensații.

În Tabelul 1.1 sunt prezentate datele raportate de operatorii rețelelor de distribuție pentru anul 2013, referitor la **întreruperile programate** și respectarea duratei admisibile a acestora.

Tabelul 1.1 Întreruperi programate

		RED Union Fenosa	RED Nord				RED Nord-Vest			
			Urban		Rural		Urban		Rural	
			MT	JT	MT	JT	MT	JT	MT	JT
pct. 12 (1) Durata unei întreruperi programate										
a) legate de racordarea instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali noi la rețelele de joasă tensiune	Total	0		1		23	0	48	1	137
	Cu durata mai mare de 2 ore	0					0	0	0	0
b) legate de racordarea instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali noi la rețelele de medie tensiune	Total	184	1				6	0	9	0
	Cu durata mai mare de 4 ore	12					0	0	0	0
c) legate de executarea lucrărilor de reparații curente, profilaxie și mentenanță;	Total	6,193	477	801	1575	2895	242	606	508	3703
	Cu durata mai mare de 12 ore	10					0	0	0	0
d) legate de reconstrucția capitală a rețelelor de distribuție;	Total	101	26	109	108	688	30	220	24	388
	Cu durata mai mare de 24 ore	0						0	0	0

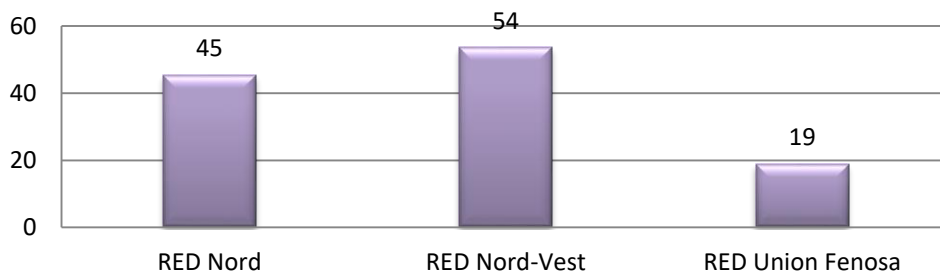
Conform rapoartelor prezentate, operatorii au efectuat cele mai multe întreruperi programate în legătură cu executarea lucrărilor de reparații curente, profilaxie și mentenanță. În general duratele admise ale întreruperilor se respectă, doar la operatorul „RED Union Fenosa” S.A. s-au înregistrat 10 cazuri de depășire a duratei admise a întreruperii programate.

Analizând indicii tehnico-economici, publicați pe paginile electronice ale operatorilor rețelelor de distribuție, se constată o diferență esențială în ce privește raportul dintre numărul de întreruperi programate, efectuate cu scopul executării lucrărilor de profilaxie și reparații curente, și lungimea liniilor electrice 0,4 și 10 kV, gestionate de fiecare operator. Informația respectivă este reflectată în Tabelul 1.2 și Diagrama 1.11

Tabelul 1.2 Lungimea rețelelor electrice 0,4 - 10 kV și nr. de întreruperi programate, efectuate în 2015 în scopul executării lucrărilor de reparații curente, profilaxie și mentenanță

	Lungimea liniilor 0,4-10 kV, km	Numărul de întreruperi programate
RED Nord	12710	5748
RED Nord-Vest	9451	5059
RED Union Fenosa	33044.7	6193

Diagrama 1.11 Numărul de întreruperi programate, raportate la 100 km de rețea

Din informația prezentată rezultă că „RED Union Fenosa” S.A. efectuează anual doar 19 întreruperi programate la 100 km de rețea, comparativ cu 54 la RED Nord-Vest și 45 la RED Nord. Indirect, informația respectivă demonstrează că în zona RED Union Fenosa rețelele sunt deservite mai rău. Se atrage atenție sporită la investiții în renovare, reconstrucție, iar reparațiile curente și profilaxia au un rol secund. Această diferență de abordare a problemei explică parțial și valoarea mai mare a indicatorilor generali SAIDI și SAIFI la operatorul RED Union Fenosa.

Din rapoartele prezentate pentru anul 2015 se constată, că per total **87 883** de consumatori au suportat un număr mai mare de întreruperi programate și neprogramate, decât numărul anual admis de Regulament. Comparativ cu anul precedent, acest număr s-a micșorat cu **86 429**, fapt de denotă o ameliorare semnificativă a continuității alimentării cu energie electrică a consumatorilor finali.

Conform Regulamentului, în cazul depășirii numărului anual admis de întreruperi, consumatorii finali au dreptul să solicite operatorului rețelei de distribuție plata unor compensații. Mărimea stabilită a compensației este de 20 de lei pentru fiecare întrerupere.

Tabelul 1.3 Numărul de consumatori finali la care s-a depășit numărul admis de întreruperi

	Întreruperi programate				Întreruperi neprogramate			
	a.2012	a. 2013	a. 2014	a. 2015	a.2012	a. 2013	a. 2014	a. 2015
RED Nord	3337	6959	685	6704	10614	4934	14286	3034
RED Nord-Vest	46132	58217	8870	2534	51614	2297	5044	2175
RED Union Fenosa	3788	3780	12553	25598	154535	137301	132874	47838
TOTAL	53257	68956	22108	34836	216763	144532	152204	53047

Potrivit rapoartelor prezentate, pe parcursul anului 2015 indicatorii garantați (numărul admis de întreruperi pentru un consumator final) au fost încălcați în cazul a 9738 consumatori la „RED Nord” S.A. (sau 3,29 % din numărul total de consumatori față de 5% în anul precedent),

4706 consumatori la „RED Nord-Vest” S.A. (2.5% față de 7,56% în 2014) și 73436 consumatori la ÎCS „RED Union Fenosa” S.A.(8,5% față de 17% în anul precedent).

În 2015 au fost înregistrate 2 cereri de plată a compensațiilor la S.A. „RED Union Fenosa” S.A. și o cerere la S.A. „RED Nord”.

Din informațiile ultimilor 4 ani, numărul consumatorilor pentru care se încalcă numărul anual admis de întreruperi este de ordinul a zeci de mii, însă compensațiile de fapt nu se plătesc.

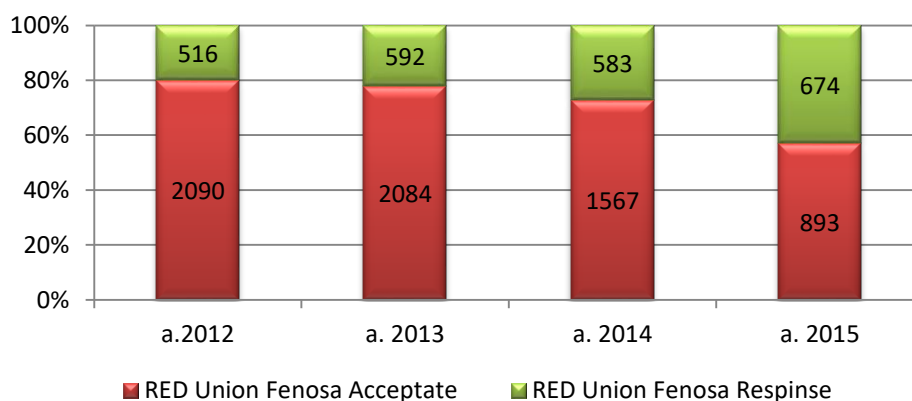
1.2 Soluționarea problemelor legate de calitatea energiei electrice furnizate.

Calitatea energiei electrice livrate consumatorilor finali rămîne a fi în continuare o problemă destul de gravă. Exprimată în valoare monetară, această problemă a cauzat operatorilor rețelelor de distribuție, pe parcursul anului 2015, prejudicii materiale în sumă de **724 884 lei**, sume achitate consumatorilor finali de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. (**691 966.32 lei**) și S.A.„RED Nord” (**32 918 lei**) pentru reparația receptoarelor electrice ale consumatorilor, defectate în urma livrării de energie electrică cu încălcarea parametrilor de calitate stabiliți de standard.

În medie, în cazul defectării aparatelor electrice, ÎCS„RED Union Fenosa” S.A. a plătit consumatorilor afectați cîte 775 lei, iar „RED Nord” S.A. – 1828 lei. Întreprinderea „RED Nord-Vest” S.A. a indicat valoarea „0” lei a despăgubirilor achitate consumatorilor.

Comparativ cu anii precedenți, la operatorul „RED Union Fenosa” au parvenit mai puține adresări ale consumatorilor, legate de repararea prejudiciilor materiale.

Diagrama 1.12 Examinarea cererilor de reparare a prejudiciilor materiale de către operatorul de rețea „RED Union Fenosa” S.A.

În același timp, pe parcursul anilor s-a înregistrat o tendință de scădere a numărului de cereri satisfăcute. Dacă în anul 2016 numărul de cereri satisfăcute constituia circa 80% din totalul cererilor înregistrate, în 2015 acest număr este de doar 57% (Diagrama 1.12). În baza petițiilor examinate de ANRE pe parcursul anului 2015, se constată că o mare parte din cereri sunt refuzate fără temei, consumatorilor le sunt impuse condiții suplimentare, iar operatorul nu-și respectă întocmai obligațiile sale la examinarea cererilor de plată a prejudiciilor. În rezultat, în anul 2015 „RED Union Fenosa” S.A. a plătit consumatorilor prejudicii în valoare totală de 691 966 lei, ceea ce constituie circa 50% din suma prejudiciilor achitată în anul precedent (1 263 799 lei).

O problemă aparte constă în examinarea solicitărilor consumatorilor, legate de depășirea abaterilor admisibile ale tensiunii, dar și a solicitărilor privind supratensiunile și golurile repetate de tensiune. Rezultatele înregistrate de operatorii rețelelor de distribuție la acest capitol sunt prezentate în Tabelul 1.4

Tabelul 1.4. Soluționarea situațiilor legate de încălcarea parametrilor de calitate a energiei electrice (pct. 21, 22)

		S.A. "RED Union Fenosa"		S.A. "RED Nord"		S.A. "RED Nord-Vest"	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015
Solicități privind situațiile legate de supratensiuni și goluri repetate de tensiune, pct. 21	Total	13327	10998	278	0	95	138
	Soluționate în termen mai mare de 24 ore	1 681	1588	0	0	0	0
Solicități ale consumatorilor finali, privind abaterea admisibilă a tensiunii, pct. 22							
Termen de 15 zile pentru rezolvarea cazului	Total	173	225	112	362	13	11
	Soluționate în termen mai mare de 15 zile	12	32	0	0	0	4
	Nr. de cazuri de plata a compensației	0	0	0	0	0	0
Termen de 30 zile pentru rezolvarea cazului	Total	197	234	19	7	1	0
	Soluționate în termen mai mare de 30 zile	12	46	0	0	0	0
	Nr. de cazuri de plata a compensației	0	0	0	0	0	0
Termen de 60 zile pentru rezolvarea cazului	Total	98	133	0	0	0	0
	Soluționate în termen mai mare de 60 zile	5	16	0	0	0	0
	Nr. de cazuri de plata a compensației	0	0	0	0	0	0
Suma totală a compensațiilor plătite (lei)		0	0	0	0	0	0
Numărul de solicitări a consumatorilor finali privind deteriorarea receptoarelor electrice, inclusiv:	Satisfăcute	1567	893	45	18	0	2
	Respinse	583	674	3	1	0	2
	Total	2150	1567	48	19	0	4
Suma totală a prejudiciilor achitate consumatorilor finali (lei)		1 263 799	691 966	23 716	32 918	0	0

Conform informației prezentate de operatori, în anul 2015 la ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. a scăzut numărul de adresări ale consumatorilor, legate de *supratensiuni și goluri repetate de tensiune*: de la **13 327** în 2014 la **10 998** în 2015. Din totalul de solicitări primite s-au soluționat, cu încălcarea termenului stabilit de pct. 21 din Regulament, **1588 cazuri**, ceea ce constituie **14.4 %** din total (în creștere cu 1,8 p. procentuale față de anul precedent).

Comparativ cu anul precedent, la ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. numărul de solicitări ale consumatorilor, *legate de abaterea admisibilă a tensiunii* s-a majorat de la 468 în a. 2014 la 529 în 2015. Soluționarea în termen a acestui tip de solicitări este la nivel de 84% (în 2014 a fost 94%), respectiv se constată înrăutățirea situației la capitolul respectiv.

Tabelul 1.5 Solicitări ale consumatorilor finali, legate de abaterea admisibilă a tensiunii

	RED Union Fenosa			RED Nord			RED Nord-Vest		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Total solicitări	459	468	592	80	134	372	15	14	11
Soluționate cu intirziere	79	29	94	0	0	0	13	0	4
% din total	17	6	16	0	0	0	87	0	36

În pct. 22 din Regulament este stabilită procedura de examinare și soluționare a adresărilor consumatorilor, legate de depășirea abaterii admisibile a tensiunii. În aceste cazuri, operatorii rețelei de distribuție sunt obligați să efectueze măsurări ale parametrilor de calitate, apoi să întocmească un act, conform modelului stabilit în Anexa nr. 4 la Regulament, în care urmează a fi indicat termenul de soluționare a problemei tensiunii. În cazul în care acest termen nu se respectă – operatorul rețelei de distribuție este obligat să achite consumatorului compensații (echivalentul bănesc a 25% din energia electrică consumată pe parcursul perioadei în care energia s-a livrat cu încălcarea parametrilor de calitate). Însă, suma compensațiilor achitate, indicată în rapoarte, este „0” la toți operatorii.

La fel, în ce privește procedura de examinare a situațiilor de acest gen, este necesar de menționat că în marea majoritate a cazurilor măsurările tensiunii se efectuează doar în regim de lucru, la momentul examinării situației în teren. Nu sunt efectuate măsurări timp de 24 ore, așa cum prevede standardul. Un alt moment care merită atenție, este rezolvarea superficială a cerințelor consumatorilor. Fiind limitați în timp de Regulament, operatorii deseori aplică soluții provizorii pentru a restabili nivelul tensiunii la consumatori (de exemplu, consumatorul este alimentat de la altă fază). Problema este soluționată pentru moment, însă în multe cazuri consumatorii se adresează repetat cu aceeași problemă. Este oportun să fie revăzută procedura de examinare și soluționare a cerințelor legate de nivelul tensiunii, inclusiv și procedura de plată a compensațiilor.

1.3 Calitatea relațiilor dintre operatorii rețelelor de distribuție și consumatorii finali de energie electrică.

Calitatea relațiilor dintre operatorii de rețea și consumatorii finali, în sensul Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, se apreciază în baza următorilor indicatori:

- anunțarea întreruperilor programate;
- eliberarea în termenele stabilite a avizului de racordare;
- respectarea termenelor de racordare a instalațiilor solicitanților la rețeaua de distribuție;
- respectarea termenelor de reconectare a instalațiilor consumatorilor finali deconectați.

Potrivit pct. 30 din Regulament, pentru nerespectarea obligațiilor referitor la anunțarea întreruperilor programate și eliberarea avizelor de racordare, în cel puțin 90% din cazuri, operatorii de rețea pot fi penalizați, prin reducerea tarifului de distribuție cu 0,1%.

Conform rapoartelor prezentate (a se vedea **Tabelul 1.6**), toți operatorii rețelelor de distribuție au respectat cerințele cu privire la anunțarea întreruperilor programate. Anunțarea consumatorilor se face prin diferite metode. Astfel, în localitățile rurale se plasează anunțurile pe panourile de la primării și se anunță autoritățile locale. În localitățile urbane se fac anunțuri prin intermediul presei scrise, la posturile de televiziune și radio. La ÎCS „RED Union Fenosa” SA, „RED Nord” S.A., „RED Nord-Vest” S.A. informația respectivă este accesibilă și pe pagina electronică a întreprinderii.

În cazul consumatorilor noncasnici, operatorii practică informarea în scris sau prin telefon. În pofida acestui fapt, la Agenție parvin în continuare adresări ale consumatorilor referitor la situația nesatisfăcătoare în ce privește anunțarea întreruperilor programate. Informația difuzată de operatori nu tot timpul ajunge la destinatar.

Tabelul 1.6 Calitatea relațiilor dintre operatorul rețelei de distribuție și consumatorii finali/solicitanți

	RED Union Fenosa	RED Nord	RED Nord-Vest
pct. 28 Anunțarea întreruperilor programate			
Total întreruperi programate	13861	6704	5915
Întreruperi programate neanunțate	0	0	0
pct. 29 Eliberarea avizului de racordare solicitanților			
Numărul de cereri	7 327	2374	918
Numărul de avize eliberate în termen mai mare de 10 zile calendaristice	35	0	34
Numărul de refuzuri	918	0	16
pct. 31. Racordarea la rețeaua de distribuție a instalațiilor solicitanților			
Numărul de cereri de racordare	14 126	1579	581
Numărul de consumatori finali racordați în termen mai mare de 4 zile calendaristice	73	0	0
Numărul de cereri de plată a compensației	0	0	0
Suma compensațiilor plătite	0	0	0
pct. 32. Reconectarea instalației de utilizare a consumatorului la rețeaua de distribuție			
Numărul total de consumatori reconectați	31 012	6197	3149
Numărul de consumatori reconectați în termen mai mare de 2 zile lucrătoare	64	0	0
Numărul de cereri de plată a compensației	0	0	0
Suma compensațiilor plătite	0	0	0

Întreprinderea ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. raportează că toate cele 13861 întreruperi programate, operate pe parcursul anului, s-au efectuat cu anunțarea prealabilă a consumatorilor.

Pe parcursul anului, în 35 cazuri din 7327 (mai puțin de 1%), ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. a eliberat avizele de racordare cu întârziere, totodată în 918 cazuri s-a înregistrat refuzul la eliberarea avizului.

„RED Nord-Vest” S.A. a înregistrat 918 cereri de eliberare a avizului de racordare, din care 34 de avize (3,7% din totalul de cereri) s-au eliberat cu încălcarea termenului stabilit de Regulament. „RED Nord” S.A. a raportat despre respectarea sută la sută a termenelor.

În concluzie constatăm că toți operatorii s-au încadrat în limita de 10% de cazuri de întârzieri la eliberarea avizelor, stabilită prin Regulament.

Pentru nerespectarea termenelor de racordare la rețea și de reconectare a consumatorilor, operatorii sunt obligați prin Regulament să plătească consumatorilor compensații în mările de 25% din taxa de racordare sau reconectare, pentru fiecare zi de întârziere.

Întreprinderile „RED Nord” S.A și „RED Nord-Vest” S.A. au raportat despre respectarea la 100% a acestor termene.

La ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., pe parcursul anului **2015 au avut loc 73 de cazuri de încălcare a termenului pentru racordarea consumatorilor noi, sau circa 0,2% din totalul de 14 126 cereri,** și **64 cazuri de încălcare a termenului pentru reconectare ceia ce constituie 0,2% din totalul de 31012 cereri.** Cereri de plată a compensațiilor din partea consumatorilor nu au fost înregistrate.

II. Calitatea serviciilor de transport a energiei electrice

În conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, după analogie cu calitatea serviciului de distribuție, s-au stabilit doi indicatori generali de continuitate a serviciilor de transport:

ENS – *cantitatea de energie nelivrată consumatorilor din cauza întreruperilor, MWh, sau % din totalul de energie electrică transportată.*

AIT – *durata medie a întreruperilor, minute (este analogul indicatorului SAIDI, calculat în rețelele de distribuție).*

Conform raportului prezentat de Î.S. “Moldelectrica”, în anul 2015 prin rețelele de transport s-au tranzitat **4 031 110,0 MWh** de energie electrică (fără a se lua în considerație pierderile din rețelele de transport, dar cu includerea energiei exportate).

Tabelul 2.1 Indicatorii de continuitate a serviciului de transport

	AD, volumul anual de energie electrică transportată, MWh	ENS, energia nelivrată, MWh	ENS, % din volumul total	AIT, durata medie a întreruperilor, min/an
2012	4 219 796,1	214,70	0,005	26,70
2013	5 162 258,0	219,67	0,004	21,99
2014	5 386 446,0	260,68	0,005	25,40
2015	4 031 110,0	78,04	0,002	10,17

Volumul energiei nelivrate din cauza întreruperilor (indicatorul ENS) a constituit 78,04 MWh, sau circa 2% din volumul de energie transportat. Valoarea indicatorului AIT a scăzut comparativ cu anii precedenți și a constituit 10,17 minute.

Tabelul 2.2 Numărul și durata întreruperilor în rețelele de transport în perioada 2012-2015

Numărul anual de întreruperi neprogramate				
	2012	2013	2014	2015
În rețelele 330 kV	0	0	-	-
În rețelele 110 kV	59	105	181	94
În rețelele 35 kV	25	20	14	18
Durata totală a întreruperilor neprogramate (minute)				
În rețelele 330 kV	0	-	-	-
În rețelele 110 kV	2990	7387	3125	1115
În rețelele 35 kV	1325	2566	813	796

Un alt aspect, reflectat în Regulament, este calitatea relațiilor dintre operatorul rețelei de transport și operatorii rețelelor de distribuție. În acest sens pp. 15 și 16 din Regulament stabilesc următoarele: operatorul rețelei de transport este obligat să transmită informația despre declanșarea fiderelor 10 kV ale operatorilor de distribuție, în termen de cel mult 15 minute din momentul producerii evenimentului. Totodată, operatorul rețelei electrice de transport este obligat să asigure, la solicitarea operatorului rețelei de distribuție, prezența echipelor sale de intervenție operativă, într-un timp ce nu va depăși 60 minute, pentru executarea manevrelor operative necesare. Conform datelor prezentate în raportul operatorului rețelei de transport, cerințele date s-au respectat în 100% din cazuri. Totuși analiza informației raportate de ÎS „MOLDELECTRICA” demonstrează ca datele prezentate sunt incomplete și nu corespund datelor prezentate de operatorii rețelelor de distribuție. Întreruperile fiderelor 10 kV, alimentate de la stațiile ÎS „MOLDELECTRICA”, sunt înregistrate de operatorii rețelei de transport, dar și de operatorii de distribuție. Evident că pentru a evita o eventuală penalizare pentru nerespectarea duratelor admise ale întreruperilor, operatorii de rețea duc evidența strictă a timpului întreruperii, inclusiv și a timpului de intervenție a brigăzilor operative ale operatorului de transport. Conform datelor de la ORD, în mai mult de 10% din cazuri operatorul de transport nu se încadrează în limita de 60 minute stabilită pentru intervenția echipelor operative. În asemenea situații Agenția ar putea aplica penalități sub formă de reducere a tarifului de transport cu 0,5%.

III. Concluzii

Analiza rapoartelor cu privire la calitatea serviciilor, prezentate de operatorii rețelelor de distribuție „RED Union Fenosa” S.A., „RED Nord” S.A., „RED Nord-Vest” SA și de operatorul rețelei de transport și de sistem Î.S. „Moldelectrica” permite de a face următoarele concluzii:

- Pe parcursul anului 2015 toți operatorii rețelelor de distribuție s-au încadrat în limita de 400 minute pentru indicatorul SAIDI, stabilită în Regulament. Astfel, Agenția nu are temei pentru aplicarea unor penalități. Nivelul admis al indicatorului SAIDI a fost depășit pentru 5 raioane din teritoriul autorizat al operatorului de rețea ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. Nivelul SAIDI diferă la toți operatorii, astfel că la elaborarea unei noi redacții

a Regulamentului, este oportun de a stabili indicatori individuali, pentru fiecare operator, reieșind din rezultatele înregistrate în ultimii ani și scopurile planificate pentru anii următori.

- În perioada raportată a fost modificată procedura de recunoaștere, la calculul indicatorilor de continuitate, a condițiilor meteorologice deosebite și evenimentelor de forță majoră. Întreruperile avariate, produse în condiții meteo deosebite, sunt excluse din calculul SAIDI doar dacă au fost notificate de către operatori imediat după producerea lor. Este oportun ca în redacția nouă a Regulamentului să fie prevăzut un termen pentru notificarea evenimentelor majore.
- Pentru toți operatorii de rețea sunt frecvente cazurile de nerespectarea a indicatorilor garanți de continuitate, însă compensațiile prevăzute de Regulament nu se plătesc. Cauza este lipsa cererilor de plată de la consumatori.
- Comparativ cu anii precedenți, în 2015 la operatorul „RED Union Fenosa” s-au înregistrat mai puține solicitări ale consumatorilor de reparație a prejudiciilor cauzate prin nerespectarea parametrilor de calitate a energiei electrice furnizate, însă a crescut numărul de refuzuri date de operator la asemenea solicitări.
- Există anumite dificultăți în aplicarea corectă a procedurii de examinare a solicitărilor consumatorilor, legate de abaterea admisibilă a tensiunii (p. 22 din Regulament). La elaborarea unei redacții noi a Regulamentului procedura respectivă urmează a fi revăzută, inclusiv și în ce privește termenele de soluționare a cerințelor și modul de plată a compensațiilor.
- În general operatorii de rețea respectă cerințele privind anunțarea consumatorilor despre întreruperile programate. Probleme apar cu consumatorii casnici, care nu sunt anunțați individual, ci prin intermediul mijloacelor de informare în masă.
- Termenele de eliberare a avizelor de racordare, cu mici excepții, sunt respectate. În 2015 s-a depășit termenul de eliberare a avizului de racordare în 35 cazuri (din 7327 de cereri) la „RED Union Fenosa” S.A și 34 cazuri (din 918 cereri) la „RED Nord-Vest”.
- Cu referire la calitatea serviciilor de transport, se constată o insuficiență de date raportate pentru aplicarea corectă și în deplină măsură a prevederilor Regulamentului. În acest context este necesar să fie revăzute Secțiunea 5 și 6 din Regulament, și stabilite mai exact obligațiile și responsabilitățile operatorului rețelei de transport privind calitatea serviciilor.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
Departamentul reglementări, investiții și calitate
Secția Calitate